

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ ဖန်တီးမှု*

ဦးအေးဝင်း^၁

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ ဖန်တီးမှုများကို လေ့လာထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာသည့် အထူးပြုနယ်ပယ်မှာ စာပေ၊ ဘာသာရပ်နယ်ပယ်မှာ ကဗျာ၊ ဘာသာစိတ်နယ်ပယ်မှာ ရေးဟန်ဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာတင်ပြရာတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၌ ထုတ်ဝေခဲ့သော ကိုရွှေသိမ်းမင်းစုစည်းသည့် မြန်မာမင်းများလက်ထက်ရတုများ တတိယအုပ်ကို အလေ့လာခံအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ဤစာတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ အပြိုင်အဖွဲ့ ဖန်တီးမှု စွမ်းရည်ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တင်ပြရာတွင် သုတေသနနည်းနာမှ ဆန်းစစ်လေ့လာနည်း၏ နည်းခွဲတစ်မျိုးဖြစ်သည့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဆန်းစစ်နည်းကို အသုံးပြုထားပါသည်။ သုတေသနပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် ဝေဖန်အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် သုတေသန၏အဆိုကို မှန်ကန်ကြောင်း ဖော်ပြရန်အတွက် ရှင်းလင်းဖော်ပြခြင်းပုံစံတို့ ဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်း၌ အပြိုင်အဖွဲ့၏သဘောနှင့် စာဆို၏ စကားသံ အပြိုင်အဖွဲ့၊ စကားလုံးအပြိုင်အဖွဲ့၊ ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့တို့ကို ပိုင်းကန့်ကာတင်ပြထားပါသည်။ တင်ပြခဲ့ရာ၌ စာဆို၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ အပြိုင်အဖွဲ့များသည် အနက်အဓိပ္ပာယ် အားကောင်း၍ စာဆို၏ စိတ်ကူးဉာဏ်ဆန်းသစ်မှုတို့ ပေါ်လွင်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့်ဤစာတမ်းသည် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ပုံစံတူအပြိုင်အဖွဲ့ ဖန်တီးမှုတို့ကို သိမြင်နိုင်သည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနိုင်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ - စကားသံ၊ စကားလုံး၊ ဝါကျ၊ အပြိုင်အဖွဲ့၊ စံသွေမှု။

နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ ဖန်တီးမှုကို လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အလေ့လာခံစာအုပ်မှာ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၌ ထုတ်ဝေသော ကိုရွှေသိမ်းမင်း စုစည်းသည့် မြန်မာမင်းများလက်ထက်ရတုများ တတိယအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတုများမှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ ဖန်တီးမှုကို လေ့လာရာ၌

(၁) ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ အပြိုင်အဖွဲ့များသည် အနက်အဓိပ္ပာယ်အားကောင်းရန် မည်သို့ အားဖြည့်ပေးသနည်း။

(၂) ထိုအပြိုင်အဖွဲ့များသည် မည်သည့်ထူးခြားမှုများကို ဖော်ဆောင်ပေးသနည်း

ဟူသော သုတေသနမေးခွန်းတို့ ပေါ်လာပါသည်။

ဤမေးခွန်းတို့မှတစ်ဆင့် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ အပြိုင်အဖွဲ့များသည် အနက်အဓိပ္ပာယ်အားကောင်းရန် အထောက်အကူ ပြု၊ မပြုနှင့် တခြားသောထူးခြားမှုများ ပါ၊ မပါ ဟူသော သုတေသနပြဿနာ ပေါ်ထွက်လာပါသည်။ ထိုပြဿနာတို့ကို ဖြေရှင်းစဉ် ‘ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရသည် ရတုများကိုရေးဖွဲ့ရာ၌ အနက်အဓိပ္ပာယ်အားကောင်းသော ထူးခြားဆန်းသစ်သည့် အပြိုင်အဖွဲ့များဖြင့်

* Second Prize (2024)

^၁ မြန်မာစာဌာန၊ မုံရွာတက္ကသိုလ်

စာဆိုစွမ်းရည်ပေါ်လွင်အောင် ဖန်တီးရေးဖွဲ့လေ့ရှိပါသည်' ဟုအဆိုပြုပါသည်။ အထက်ပါ သုတေသန ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန်၊ အဆိုကိုအတည်ပြုရန် ဤစာတမ်းကို လေ့လာရာ၌ မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)၏ ရေးဟန်ပညာနိဒါန်းစာအုပ်မှ အပြိုင်အဖွဲ့သဘောတရားများကို အခြေခံ၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် သက္ကရာဇ် ၈၃၀ ပြည့်နှစ်၊ ဝါဆိုလတွင် အင်းဝနေပြည်တော်၌ ဖွားမြင်ခဲ့ပါသည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်မောက်ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်၏ “ခမည်းတော်မှာ ဟံသာဝတီ ဘုရင်မ ရှင်စောပု၏တူ ပုသိမ်မြို့စား ဗညားအိန်၏ မြေး ဓမ္မပါလအမတ် ဖြစ်သည်။ မယ်တော်မှာ အင်းဝမြို့တည် သတိုးမင်းဖျား၏ သမီးတော်ဖြစ်သည်” (ဖေမောင်တင်၊ ဦး၊ ၂၀၁၃၊ စာ ၇၀) ဟု မြန်မာစာပေသမိုင်း၌ ဖော်ပြထားပါသည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် ငယ်စဉ်ကပင် ကဗျာစီကုံးရာ၌ ကျွမ်းကျင်ပါသည်။ ပျို့လင်္ကာ စပ်ဆိုမှု တွင် ဝါသနာထုံသည့်အတွက် “သာချင်းသည်များဟု တံဆိပ်မည်းခတ်ကာ သံဃာတော်တို့၏ ကြဉ်ရှောင် ခြင်းကိုပင် ခံရသည်ဟု အမှတ်အသားရှိသည်” (ဇော်ဂျီနှင့် မင်းသုဝဏ်၊ ၂၀၁၅၊ စာ ၂၀) ဟု စာပေ လောကစာအုပ်၌ မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။

အင်းဝပြည်အပျက်၌ ပြည်ဘုရင်သတိုးမင်းစောက ဆရာတော်ကို ပြည်မြို့သို့ ပင့်ဆောင် ခဲ့သည်။ “ပြည်မြို့သို့ ရောက်သည့်နေ့မှစ၍ ဆင်ဖြူရှင်သတိုးမင်းစောသည် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရအား ပုထိုး ကျောင်း၊ တောင်ခွင်ကျောင်း၊ မင်းတုန်းကျောင်း ဤသုံးကျောင်းကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းတော်မူပေ၏” (ဘသောင်း၊ ဗိုလ်မှူး၊ ၂၀၀၂၊ စာ ၇၄)ဟူ၍ စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်၌ ဆိုထားပါသည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် သက္ကရာဇ် ၈၄၆ ခုနှစ်၊ အသက် ၁၆ နှစ် အရွယ်၌ ဘူရိဒတ် လင်္ကာကြီးကို စပ်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၈၅၆ ခုနှစ်၌ ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းခန်းပျို့ကို စပ်ဆိုတော်မူသည်။ စာဆိုသည် သက္ကရာဇ် ၈၅၈ ခုနှစ်တွင် တံတားဦးတည်မော်ကွန်းကို ပြုစုခဲ့ပါသည်။ “ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ သည် ဤမော်ကွန်းကို ပထမပိုင်း ဓာတ်တော်ရှာခန်း၊ ဒုတိယပိုင်း ဓာတ်တော်ပို့ဆောင်ခန်း၊ တတိယပိုင်း ဓာတ်တော်စီရင်ခန်း၊ စတုတ္ထပိုင်း အလှူတော်ကမ္ပည်းတင်ခန်း၊ ပဉ္စမပိုင်း ဌာပနာသွင်းစာရင်းတင်ခန်းဟု ငါးပိုင်းငါးကဏ္ဍ ပိုင်းခြားဖွဲ့ထားသည်” (သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာနှင့် ရဋ္ဌသာရ၊ ရှင်မဟာ၊ ၁၉၆၅၊ စာ ၈) ဟု တံတားဦးတည် မင်္ဂလာစေတီတော်မော်ကွန်း နှစ်စောင်တွဲ၌ ဖော်ပြထားပါသည်။

ဒုတိယမင်းခေါင်က လျှောက်ထားတောင်းပန်၍ ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ကိုးခန်းပျို့သည် ရွှေနန်းကြော့ရှင် လက်ထက် သက္ကရာဇ် ၈၈၅ ခုနှစ် တပို့တွဲလဆန်း ၁၂ ရက် စနေနေ့၌ ပြီးစီးခဲ့သည်။ ထိုပျို့သည် စာဆို၏ စာများတွင် အထင်ရှားဆုံးဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် ၈၉၁ ခုနှစ်၌ရေးဖွဲ့ခဲ့သော သံဝရပျို့သည် ပုံသဏ္ဌာန် အလှရော၊ အဓိပ္ပာယ်အလှပါ အလေးအနက် ဖွဲ့ယှက်နေပါသည်။

ဆရာတော်သည် ဖွဲ့ရိုးဖွဲ့စဉ် ရတုများကို ဖွဲ့စပ်ခဲ့သကဲ့သို့ အဆန်းထွင်ထားသော ‘ပုလဲတစ်တန့် သန္တာတစ်တန့်’ရတု၊ ‘မုတ္တာရွှံသီ’ ရတု၊ ‘ပဒုမ္မာ ကြာဆိုနည်း’ရတု၊ ‘တောင့်တဲတွန့်’ ရတုနှင့် အခြား ဆန်းသစ်သော ရတုများကို ဖွဲ့စပ်ခဲ့ပါသည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် သက္ကရာဇ် ၈၉၂ ခုနှစ်၊ သက်တော် ၆၂ နှစ်တွင် ပြည်မြို့၌ ပျံလွန်တော်မူခဲ့သည်။ အရှင်စီကုံးဖွဲ့ဆိုခဲ့သော ရတု၊ လင်္ကာ၊ ပျို့ကဗျာအရပ်ရပ်တို့မှ အဆန်းထွင်၍ ဖွဲ့ဆိုထားသော ရတု ၅ ပုဒ်၌ တွေ့ရသည့် အပြိုင်အဖွဲ့ဖန်တီးမှုကို ဤစာတမ်းတွင် လေ့လာ ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

အပြိုင်အဖွဲ့၏ သဘောသဘာဝ

အပြိုင်အဖွဲ့သည် ရေးဟန်ပညာသဘောတရားများမှ ရှေ့မျက်နှာစာသို့ ထုတ်ပြခြင်းသဘောတရား၌ အကျုံးဝင်သည်။ ရှေ့မျက်နှာစာသို့ ထုတ်ပြနည်းနှစ်မျိုးရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာစံသွေခြင်း၊ ထပ်ကျော့ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ထပ်ကျော့ခြင်းတွင် ရိုးရိုးနှစ်ကြိမ်ထပ်အဖွဲ့နှင့် အပြိုင်အဖွဲ့ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိပါသည်။ အပြိုင်အဖွဲ့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို Cambridge dictionary ၌

အပြိုင်အဖွဲ့ဆိုသည်မှာ လိုက်ဖက်ညီသော ဝါကျတည်ဆောက်ပုံများ၊ စာပိုဒ်များသို့ မဟုတ် စာပိုဒ်အတွင်းရှိ အရေးပါမှုအတိုင်းအဆချင်းတူသော အယူအဆ အတွေးအခေါ်များနှင့် အကြောင်းအရာများကို ဟန်ချက်ညီစွာ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။

(<https://www.dictionary.cambridge.org>)

ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ Oxford dictionary ၌မူ “တူညီသော အခြေအနေ၊ တူညီသော အင်္ဂါရပ်” (<https://www.oxfordlearnerdictionary.com>) ဟု ဆိုထားသည်။ မော်နာနှင့် ရွှိက်ချ်တို့ကမူ

ပုံစံတူအပြိုင်အဖွဲ့ဟူသည် စာရေးသူ၏အတတ်ပညာပြယုဂ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ပုံစံတူစကားလုံးများ၊ ပုဒ်များ၊ ဝါကျအဖွဲ့များ၊ ဝါကျများကို အကြောင်းအရာအရ နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအားဖြင့် တစ်ဖက်တစ်ချက်စီ၌ နေရာချထား၍ တူညီသည့် ပုံသဏ္ဌာန် များ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း (Morner & Rausch, 1998,161)

ဖြစ်သည်ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အပြိုင်အဖွဲ့ဆိုသည်မှာ ပုံစံတူစကားသံများ၊ စကားလုံးများ၊ ပုဒ်များ၊ ဝါကျအဖွဲ့များ၊ ဝါကျများကို အကြောင်းအရာအရ နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံကို တစ်ဖက်တစ်ချက်စီ၌ နေရာချထား၍ တူညီသည့်ပုံသဏ္ဌာန်များ ဖြစ်ပေါ်စေရန် စာရေးသူ၏ အတတ်ပညာများ သုံးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အပြိုင်အဖွဲ့ သဘောသဘာဝနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)၏ စာပေသမုဒ္ဒရာ၌ လက်ပစ်ကူးခြင်း စာအုပ်တွင်

ပုံမှန်အရေးအဖွဲ့များထဲတွင် အဆိုပါ ပုံစံတူအပြိုင်အဖွဲ့ကလေးများကို ဖြိုးခနဲ၊ ဖြတ်ခနဲ တွေ့လိုက်ရသောအခါ ပုံစံတူအပြိုင်ဖွဲ့ထားခြင်းဟူသော ထူးခြားမှုကြောင့် စာဖတ်သူအနေနှင့် ထိုအဖွဲ့ကို အာရုံထဲမှာ စွဲငြိသွားသည်နှင့်အမျှ ထိုအဖွဲ့ဖြင့် ဖော်ပြအပ်သော အချက်အလက်ကိုလည်း အလေးအနက် မှတ်မိတတ်မြဲ ဖြစ်ပါသည်။

(ခင်မင်၊ မောင်၊ ၂၀၁၈၊ စာ ၁၀၉-၁၁၀)

ဟုဆိုထားသည်။ အပြိုင်အဖွဲ့၏ သဘောသဘာဝကို ဆရာမျိုးသန့်၏ ခေတ်ပေါ်ကဗျာများနှင့် စိမ်းစိုသော လမ်းကလေး စာအုပ်၌

ပုံစံတူအပြိုင်အဖွဲ့သည် သဒ္ဒါတည်ဆောက်ပုံချင်း၊ ဝါကျတည်ဆောက်ပုံချင်း တူညီသော
ပုံစံချင်းတူညီသော အဖွဲ့အနွဲ့များဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ကဗျာတွင် ပုံစံတူအပြိုင်အဖွဲ့သည်
နာမ်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ပြည့်စုံသော ဝါကျလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ဝါကျတစ်ပိုင်း
တစ်စလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အမျိုးမျိုးဖြစ်နိုင်သည်။ (မျိုးသန့်၊ ၂၀၁၉၊ စာ ၂၀၉)

ဟူ၍ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံမှန်အဖွဲ့များထဲတွင် တစ်မူထူးခြားသော ပုံစံတူအပြိုင်အဖွဲ့များသည် စာဖတ်သူများကို ပို၍အာရုံပြုမိစေသည်။ ဤအပြိုင်အဖွဲ့သဘောများနှင့် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်ကို ချဉ်းကပ်လေ့လာထားပါသည်။

စာပေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ဖန်တီးမှုကို စာတမ်းပြုစုရန်အတွက် အပြိုင်အဖွဲ့တို့နှင့် စပ်လျဉ်းသော ဖွင့်ဆိုချက်စာအုပ်များကို ရှာဖွေဖတ်ရှုခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်များမှ ယခုပြုစုမည့် စာတမ်းအတွက် အထောက်အကူဖြစ်သော စာအုပ်တချို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းတက္ကသိုလ် သုတေသနဂျာနယ်အတွက် တင်သွင်းသော ဒေါက်တာစိုးနိုင်၏ ‘မြန်မာစကားပုံနှင့် ဆိုရိုးစကားများအတွင်းရှိ ပုံစံတူအပြိုင်အဖွဲ့များ’ စာတမ်းသည် မြန်မာစကားပုံနှင့် ဆိုရိုးများအတွင်းတွင် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံအရ ပုံစံတူအပြိုင် အဖွဲ့များပါရှိမှုကို ခွဲခြားစိစစ်သောနည်းဖြင့် လေ့လာထားပါသည်။

၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးတက္ကသိုလ် ပါရဂူဘွဲ့အတွက်တင်သွင်းသော မစိုးစိုးခိုင်၏ ‘ဇော်ဂျီ၏ စာပေများမှ အပြိုင်အဖွဲ့များ လေ့လာချက်’ကျမ်းသည် မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)၏ ရေးဟန်ပညာနိဒါန်း စာအုပ်လာ စကားသံအပြိုင်အဖွဲ့၊ စကားလုံးအပြိုင်အဖွဲ့၊ ပုဒ်အပြိုင်အဖွဲ့၊ ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့ဟူသော နည်း(၄)မျိုးဖြင့် ချိန်ထိုးသုံးသပ်ထားပါသည်။

၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် မုံရွာတက္ကသိုလ် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့အတွက်တင်သွင်းသော မအိသန္တာစိုး၏ ‘ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရ၏ ကိုးခန်းပျို့မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ ဖန်တီးမှု’ ကျမ်းသည် စကားသံ အပြိုင်အဖွဲ့၊ စကားလုံး အပြိုင်အဖွဲ့၊ ပုဒ်အပြိုင်အဖွဲ့၊ ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့ဟူသော နည်း(၄)မျိုးဖြင့်ချိန်ထိုး၍ စာဆို၏ ဖန်တီးမှု စွမ်းရည်ကို သုံးသပ်ထားပါသည်။ ဖော်ပြပါကျမ်းနှင့်စာတမ်းတို့မှ တွေ့ရှိချက်တချို့ကို နည်းမှီး၍ ဤစာတမ်းကို ပြုစုထားပါသည်။

အပြိုင်အဖွဲ့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သိရှိနိုင်ရန် မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)၏ ရေးဟန် ပညာနိဒါန်းစာအုပ်ကို လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ထိုစာအုပ်၏ အခန်း ၈ ၌ ထပ်ကျော့ခြင်းကို နှစ်ကြိမ်ထပ် အဖွဲ့နှင့်အပြိုင်အဖွဲ့ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲပြထားပါသည်။ အပြိုင်အဖွဲ့တွင် စကားသံအပြိုင်အဖွဲ့၊ စကားလုံး အပြိုင်အဖွဲ့၊ ပုဒ်အပြိုင်အဖွဲ့၊ ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့ဟူ၍ အမျိုးအစားများ ခွဲခြားပြထားသည်။ ထိုအပြိုင်အဖွဲ့

တစ်ခုချင်းစီကို သာဓကများဖြင့် ရှင်းလင်းတင်ပြထား သောကြောင့် အပြိုင်အဖွဲ့သဘော တရားများကို ခြေခြေမြစ်မြစ်သိရှိရပြီး ဤစာတမ်းအတွက် ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာများကို ထုတ်ယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။

နည်းနာ

ဤအခန်းတွင် စာတမ်း၌ အသုံးပြုမည့် စကားသံအပြိုင်အဖွဲ့၊ စကားလုံးအပြိုင်အဖွဲ့၊ ဝါကျ အပြိုင်အဖွဲ့နှင့် စပ်လျဉ်းသော ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာနှင့် သုတေသနနည်းနာတို့ကို လေ့လာတင်ပြ ထားပါသည်။

ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာ

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ဖန်တီးမှုကို လေ့လာရာ၌ ပညာရပ် ဆိုင်ရာနည်းနာအဖြစ် စကားသံအပြိုင်အဖွဲ့၊ စကားလုံးအပြိုင်အဖွဲ့၊ ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့တို့နှင့် သက်ဆိုင် သော ဖွင့်ဆိုချက်များကိုအခြေခံ၍ သဘောတရားများ ထုတ်ထားပါသည်။

စကားသံအပြိုင်အဖွဲ့သဘောတရား

စကားသံတွင် ဗျည်းသံနှင့် သရသံဟူ၍ရှိသည်။ ထိုစကားသံနှင့် စာဖွဲ့ရာ၌ သာမန်ထက် ထူးကဲရန် စကားသံတူများကို ပုံစံတူ အပြိုင်ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိသည်။ စကားသံအပြိုင်အဖွဲ့၏ သဘောသဘာဝနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရေးဟန်ပညာနိဒါန်းစာအုပ်၌

စကားသံအပြိုင်အဖွဲ့များတွင် တူသောအစိတ်အပိုင်းများပါသကဲ့သို့ ကွဲပြားသော အစိတ် အပိုင်းများလည်းပါသည်။ ဗျည်းသံချင်းတူသော အဖွဲ့များတွင် သရသံချင်းကွဲပြားသည်။ သရသံချင်းတူသော အဖွဲ့များတွင် ဗျည်းသံချင်း ကွဲပြားသည်

(ခင်မင်၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ စာ ၂၁၁)

ဟု ဆိုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် စကားသံအပြိုင်အဖွဲ့သည် ဗျည်းသံတူလျှင် သရသံကွဲ၍ သရသံတူလျှင် ဗျည်းသံကွဲသော အဖွဲ့များဖြင့် စာဖတ်သူ၏ စိတ်အာရုံကို ဆွဲဆောင်ထားသည်။

ဗျည်းသံအပြိုင်အဖွဲ့သည် အသံအရည်အသွေးတူသော ဗျည်းသံများကို ပုံစံတူ အပြိုင် ရေးဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သရသံအပြိုင်အဖွဲ့သည် သရတူများကို အလျားလိုက် အနေအထားနှင့်နဘောထပ်၍ နီးနီး ကပ်ကပ် အပြိုင်ဖွဲ့နိုင်သကဲ့သို့ ဒေါင်လိုက်အနေအထားနှင့် နဘောထပ်၍ ခပ်ခွာခွာမှ အပြိုင်ဖွဲ့နိုင်သည်။

စကားလုံးအပြိုင်အဖွဲ့သဘောတရား

စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မြန်မာသဒ္ဒါတွင် “အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြနိုင်သော စကားအစိတ် အပိုင်းအသီးသီးကို စကားလုံးဟုခေါ်သည်” (မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၁၆၊ စာ ၈၈) ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထား သည်။

စာပေရေးဖွဲ့ရာတွင် အကြောင်းအရာနှင့်လိုက်ဖက်သော စကားလုံးများကို အလေးပေး ရေးဖွဲ့ရာ၌ စကားလုံးတူများကို အထပ်ထပ်ဖွဲ့ခြင်းနှင့် ပုံစံတူအောင် အကွက်ချ၍ ဖွဲ့ဆိုခြင်းတို့ရှိသည်။ စကားလုံးတူ

များကို ပုံစံတူဖြစ်အောင်ဖွဲ့ဆိုခြင်းသည် စကားလုံးအပြိုင်အဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ စကားလုံးအပြိုင်အဖွဲ့များတွင် အစစကားလုံး အပြိုင်အဖွဲ့၊ ပါဒ၏သုံးလုံးမြောက်စကားလုံး အပြိုင်အဖွဲ့၊ တစ်ပါဒကျော် အစစကားလုံး အပြိုင်အဖွဲ့ဟူ၍ ဖွဲ့ဆိုလေ့ ရှိသည်။

ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့သဘော

ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့သည် အရေးပါမှုအတိုင်းအဆချင်းတူသော အချက်အလက်များကို ပုံစံတူ ဝါကျများဖြင့် အပြိုင်ရေးဖွဲ့ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဝါကျ၏အဓိပ္ပာယ်ကို မြန်မာဝါကျဖွဲ့ထုံးကျမ်း၌ “ဝါကျဆိုသည်မှာ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံသော စကားစု ကိုဆိုလိုသည်” (ဖေမောင်တင်၊ ဦး၊ ၁၉၅၁၊ စာ ၁) ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ဝါကျကို တစ်ကြောင်းချင်း၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်သာမက စုပေါင်းအနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ ပေါ်လာရန်၊ ထူးခြား လာရန် ပုံစံတူဝါကျများဖန်တီး၍ အပြိုင်ဖွဲ့ဆိုတတ်ကြသည်။ ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့သဘောတရားကို ရေးဟန်ပညာ နိဒါန်း၌ “ပုဒ်အပြိုင်အဖွဲ့ကဲ့သို့ပင် သဘောချင်း၊ အရေးပါမှုအတိုင်းအဆချင်းတူသော အချက်များကို ပုံစံတူဝါကျများဖြင့်လည်း ဖော်ပြလေ့ရှိပါသည်။ ဝါကျချင်း အပြိုင်ဖွဲ့သောအဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်” (ခင်မင်၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ စာ ၂၁၃) ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့သည် ပုဒ်အပြိုင်အဖွဲ့နှင့် သဘောချင်း တူသည်ဟု ဆိုထားသည့်အတွက် ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့တွင် ဝါကျများပုံစံတူပြီး ပါဝင်သောပုဒ်များကွဲပြား သည်။ ထို့ကြောင့် ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့သည် ဝါကျတွင်း၌ အရေးပါမှုချင်း၊ အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်မှုချင်း တူညီသောအချက်အလက်တို့ကို ဟန်ချက်ညီညီပေါင်းစပ်၍ ပုံစံတူဝါကျများ အပြိုင်ဖွဲ့ထားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ဖော်ပြပါ အပြိုင်အဖွဲ့သဘောတရားများနှင့် ချိန်ထိုး၍ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ဖန်တီးမှုများကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။

သုတေသနနည်းနာ

သုတေသနအမျိုးအစားတွင် အခြေခံသုတေသနနှင့် အသုံးချသုတေသနဟု နှစ်မျိုးရှိသည့်အနက် ဤစာတမ်းသည် အခြေခံသုတေသန အမျိုးအစားဖြစ်သည်။ လေ့လာတင်ပြရာတွင် သုတေသန ဟူသည် စာအုပ်ပါ သုတေသနနည်းနာ(၃)မျိုးအနက် ဆန်းစစ်လေ့လာနည်းကို အဓိကအသုံးပြုထားပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာနည်း၏ နည်းခွဲတစ်မျိုးဖြစ်သည့် ခွဲခြားစိတ်ဖြာဆန်းစစ်နည်းကို အသုံးပြုထားသည်။

ဤစာတမ်းအတွက် ကုန်ကြမ်းကောက်ယူသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများမှာ စာအုပ်စာတမ်း အသီးသီးမှ အပြိုင်အဖွဲ့သဘောသဘာဝများကို မှတ်စုထုတ်၍ သီအိုရီသဘောတရား သတ်မှတ်သည်။ ထို့နောက် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ အလေ့လာခံရတုများကို အကြိမ်ကြိမ်ဖတ်ရှု၍ သီအိုရီနှင့် ကိုက်ညီသော စကားသံ၊ စကားလုံး၊ ပုဒ်နှင့် ဝါကျဆိုင်ရာအဖွဲ့များကို မှတ်စုထုတ် ကတ်တင်ပါသည်။ ကတ်တင်ထား သော အချက်အလက်များကို အုပ်စုတူများစုပြီး ဤစာတမ်းကို ပြုစုထားပါသည်။ ဤစာတမ်း၌ လေ့လာမှုနက်ရှိုင်းရန် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ ‘စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ဖန်တီးမှု’ကို လေ့လာရန် နယ်ပယ်ကန့်သတ်ထားပါသည်။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်

ကိုရွှေသိမ်းမင်း စုစည်းထားသော မြန်မာမင်းများလက်ထက်ရတုများ တတိယအုပ်၌ ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၂၉ ပုဒ် ပါရှိသည်။ ထိုရတုများအနက် ၅ ပုဒ်ကို ရွေးထုတ်၍ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ ဖန်တီးမှုကို လေ့လာထားပါသည်။ အပြိုင်အဖွဲ့များတွင် စကားသံအပြိုင်အဖွဲ့၊ စကားလုံးအပြိုင်အဖွဲ့နှင့် ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့တို့ကို တွေ့ရပါသည်။

စကားသံအပြိုင်အဖွဲ့ ဖန်တီးမှု

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတုတို့တွင် ဗျည်းသံအပြိုင်အဖွဲ့၊ သရသံအပြိုင်အဖွဲ့တို့ကို တွေ့ရပါသည်။ စာဆို၏ ဗျည်းသံအပြိုင်အဖွဲ့ကို ရွယ်ရန်ငွေ့၍ချီ မုတ္တာရွဲ့သီ ဧကပိုင်ရတု၌

ရွယ်ရန်ငွေ့၍၊
ရန်းလေ့ရာတိ၊ ရဲရဲညီမျှ၊
ရဝိကန္တ၊ ရတနသို့၊
ရူပနတ်ဆွယ်၊ ရွန်းရွန်းကယ်မျှ၊
ရွှေသွယ်ပြောက်ထိုး၊ ရွှေခါးကြိုးနှင့်၊
ရွှေမျိုးရွှေခတ်၊ ရွှေကိုယ်ဝတ်ကို၊
ရစ်ပတ်ရချည်း၊ ရွန်းရွန်းစည်း၍၊
ရထည်းအကြိုက်၊ ရာထောင်ထိုက်၏၊
ရာပိုက်ဖွင့်ရွေး၊ ရွန်ရွန်ကွေးကို၊
ရေးရေးရံခြံ၊ ပြီးပြီးရံ၍၊
ရဂုံပျော်မှတ်၊ ရကွနတ်တို့၊
ရက်ချွတ်မခြာ၊ ရောက်သက်လာသည်၊
ရှိန်ဝါလန်းလန်း၊ ရွှေဇင်ပန်းကို၊
ရွန်းရွန်းထိပ်ပြင်၊ ရုံးသီဆင်မှ၊
ရွှေအင်တင့်နိုး၊ ရတုမျိုးဝယ်၊
ရှည်ဟိုးဖက်ကင်း၊ ရွှေရောင်ဝင်းနှင့်၊
ရင်ချင်းနွဲ့ကြ၊ ဘုံဘဝဝယ်၊
ရက်လမညောင်း၊ ရွှင်ပြီးနှောင်းမှ၊
ရှည်ကြောင်းတင့်ရည်း၊ ရီမတည်းဝယ်၊
ရတ်ခြည်းဖူးချင်၊ ရှိဦးတင်၍၊
ရပ်ခွင်နိဗ္ဗာန်၊ ရောက်အံ့မှန်သည်၊
ရွယ်ရန်ရည်ရွှေရွှေသောဝ်။ (ရွှေသိမ်းမင်း၊ ၂၀၁၆၊ စာ ၉၄၃)

ဟု ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ဤရတု၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်မှာ နန်းတွင်းရတနာ မင်းသမီးကဲ့သို့ တင့်တယ်သော နတ်သမီးကဲ့သို့လှပသည့် မယ်လေးသည် ရွှေချည်ထည်၊ ရွှေခါးစည်းကြိုးတို့ကို တန်ဆာဆင်၍

ရုက္ခစိုင်းနတ်တို့ဆက်သသော ရွှေသဇင်ပန်းတို့ကို ဆင်မြန်းထားသည်။ ရှုတိုင်းတင့်တယ်သည့် ထို မိန်းမပျိုလေးနှင့် ဘုံဘဝအဖုံဖုံ၌ ပေါင်းဖက်ရွှင်မြူး၍ အရိမေတ္တယုဘုရား ပွင့်လျှင်ပွင့်ချင်း ဖူးတွေ့ရပြီး နိဗ္ဗာန်ရွှေပြည်သို့ရောက်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဤဧကပိုဒ်ရတု၌ လေးလုံးပါဒပေါင်း ၄၁ ပါဒနှင့် အချပါဒ ၁ ပါဒ စုစုပေါင်း ၄၂ ပါဒ ပါရှိသည်။ ရတု၏အစပိုင်း ၁၈ ပါဒဆက်တိုက် အစအသံတို့တွင် ‘ရွယ်၊ ရန်၊ ရဲ၊ ရ၊ ရ၊ ရှ၊ ရှန်း၊ ရွှေ၊ ရွှေ၊ ရွှေ၊ ရွှေ၊ ရစ်၊ ရှန်း၊ ရ၊ ရာ၊ ရာ၊ ရှန်၊ ရေး’ ဟုလည်းကောင်း၊ ထို့နောက် ၁ ပါဒ ကျော်၍ ၁၃ ပါဒဆက်တိုက် အစအသံတို့တွင် ‘ရ၊ ရက်၊ ရက်၊ ရောက်၊ ရှိန်၊ ရွှေ၊ ရှန်း၊ ရုံး၊ ရှ၊ ရ၊ ရှည်၊ ရွှေ၊ ရင်’ ဟုလည်းကောင်း၊ ထို့နောက် ၁ ပါဒကျော်၍ ၉ ပါဒဆက်တိုက် အစအသံတို့တွင် ‘ရက်၊ ရှင်၊ ရည်၊ ရိ၊ ရတ်၊ ရှိ၊ ရပ်၊ ရောက်၊ ရွယ်’ ဟုလည်းကောင်း ရဗျည်းသံတူ သရက္ခများကို ပုံစံတူအပြိုင်ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ထို့ပြင် ရတု၏အချဉ်လည်း ‘ရွယ်ရန်ရည်ရှု ရွေးရှာ’ ဟု ရဗျည်းသံတူ ၆ သံ အပြိုင်ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ စာဆိုက တင့်တယ်လွန်းလှသော မိန်းမပျိုလေးနှင့် ဘဝဆက်တိုင်း ပေါင်းဖက် ရွှင်မြူး၍ အရိမေတ္တယုဘုရား ပွင့်လျှင်ပွင့်ချင်း ဖူးတွေ့ရပြီး ဘဝမခြား နိဗ္ဗာန်ရွှေပြည်သို့ရောက်ရန် ရည်စူးပုံနှင့်လိုက်ဖက်စွာ အရွယ်ညီသောပုလဲလုံး လှလှလေးများကို ကုံးသီထားသကဲ့သို့ ရယူပိုင်ဆိုင် ချင်သော ပြင်းပြသည့်ဆန္ဒကို ဖော်ညွှန်းနိုင်သည့် သံပြင်း‘ရ’ဗျည်းများကို ပုံမှန်ဖွဲ့စည်းစဉ်ထက် ထင်သာ မြင်သာဖြစ်ရန် ပါဒအားလုံး နီးပါး၏ရှေ့၌ ရှေ့မျက်နှာစာထုတ်၍ ဖန်တီးပြထားသည်။ ဤရဗျည်းသံ အပြိုင်ဖန်တီးမှုသည် မုတ္တာရွဲသီဟု အမည်ပေးထားသော ရတုအမျိုးအမည်နှင့် လိုက်ဖက်စွာ ပုလဲလုံးများ အစီအရီတွဲသီထားသည့် အသွင်သဏ္ဌာန် ပေါ်လွင်သည့်အပြင် စာဆို၏ရင်တွင်းခံစားချက်နှင့် စကားသုံးနိုင်နင်းမှု၊ စကားအဆန်းထွင်မှု စွမ်းရည်တို့ ပေါ်လွင်ပါသည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရွယ်ရန်ငွေ့၍ချီ မုတ္တာရွဲသီ ဧကပိုဒ်ရတုကဲ့သို့ပင် ဆရာတော်နှင့် ခေတ်ပြိုင် စာဆိုဖြစ်သော ရှင်မဟာသီလဝံသက စုံစမ်းစေ၍“ချီ ဧကပိုဒ်ရတု” ဖွဲ့စပ်ထားပုံကို

စုံစမ်းစေ၍၊
စာခွေ၌တွင်၊ စမမြင်သည်၊
စီရင်တင့်ဆုံး၊ စာတစ်ကုံးကို၊
စုရုံးထိပ်ပြင်၊ စိုက်ဆောင်ဆင်၍၊
စွယ်ရှင်မြူတေ၊ စူဠာဗွေဝယ်၊
စိတ်နေသီလ၊ စိတ်မခွတည့်၊
စိန္တမာလာ၊ စိန်ခက်ဖြာနှင့်၊
စိန္တာနုမော်၊ စွယ်ဆံတော်ကို၊
စိတ်တော်ရွှင်ဝမ်း၊ စိတ်တပ်မွမ်းသည်
စုံစမ်းစုံစေ စေစွာစွ။(ရွှေသိမ်းမင်း၊ ၂၀၁၆၊ စာ ၉၆၉)

ဟူ၍တွေ့ရပါသည်။ ရှင်မဟာသီလဝံသက ပါဒတိုင်း၌ ‘စ’ ဗျည်းသံတူများကို အပြိုင်ဖွဲ့၍ အစွမ်းပြ ထားပါသည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ မြတ်မျိုးမြင့်မှန် အစချီပုလဲတစ်တန် သန္တာတစ်တန်ဟု အမည်ပေးထားသော
ဧကပိုင်ရတုကို စာဆိုက

မြတ်မျိုးမြင့်မှန်၊ ကြင်ပေတန်၍၊
ရွယ်ရန်ရည်ရင့်၊ ဆင်တိုင်းတင့်သား၊
နတ်နှင့်နှုန်းနှုန်း၊ ဝင်းငြိမ့်ရွှန်း၍၊
လှလွန်းလွန်လှည့်၊ ငါးကြန်ပြည့်ကို၊
ဖျော်ဖြည့်ဖြေဖျောက်၊ ကြိမ်ကြိမ်လျှောက်လည်း၊
ပြစ်ပျောက်ပျို့ပျို့၊ ဖြူမြိတ်စို့နှင့်၊
သူသို့သွေးသည်၊ ဟုတ်မည်မှန်ဖွယ်၊
ဝမ်းဝယ်ဝိုးဝါး၊ စိတ်လွင့်ပါး၍၊
ကြိုးကြားကြံကာ၊ ဂိမာသန်ဆောင်း၊
ချောင်းချောင်းခေ၊ ကာလရှည်ဖင့်၊
မျိုးမြတ်မြင့်သည်၊

လွမ်းလင့်လွန်းလှည့် လေလိမ့်လော။-ယင်း-) ၊ စာ ၉၄၂(

ဟု ဖွဲ့သီထားပါသည်။ ဤရတု၏ အဓိပ္ပာယ်ဆိုလိုရင်းမှာ အမျိုးအနွယ်မြင့်မြတ်သော ဆင်တိုင်း
တင့်တယ်သော နတ်သမီးလေးကဲ့သို့လှပသော ကောင်းခြင်းငါးဖြာနှင့်ပြည့်စုံသော မိန်းမပျိုလေးနှင့်
နီးစပ်နိုင်ရန် နွေမိုးဆောင်းကာလပတ်လုံး ကြိုးစားကြံဆောင်သော်လည်း မနီးစပ်နိုင်ဘဲ လွမ်းတနေရ
သည်ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဤရတု၌ မိန်းမပျိုလေးသည် အပြစ်ဆိုဖွယ်မရှိအောင် ကောင်းခြင်းငါးဖြာနှင့်
ပြည့်စုံမှုသည် သန်စင်ဖြူဖွေးသော ပုလဲလုံးများနှင့် တူသည်။ ထိုမိန်းမပျို ကို မြတ်နိုးတန်ဖိုးထားသဖြင့်
နီးစပ်ရန် ကြိုးစားနေသည့် ရဲရင့်သောလုလင်ပျိုသည် ရဲရဲနီသောသန္တာကျောက်နှင့်တူသည်။ အထူးသဖြင့်
မောင်မယ်တို့၏ အခြေအနေကို ပုံဖော်ပြသည့် စာပေ ပုံသဏ္ဌာန်ပိုင်း၌ ‘မြတ်မျိုးမြင့်မှန်’၊ ‘ရွယ်ရန်
ရည်ရင့်’၊ ‘နတ်နှင့်နှုန်းနှုန်း’၊ ‘လှလွန်းလွန်လှည့်’၊ ‘ဖျော်ဖြည့်ဖြေဖျောက်’၊ ‘ပြစ်ပျောက်ပျို့ပျို့’၊ ‘သူသို့
သွေးသည်’၊ ‘ဝမ်းဝယ် ဝိုးဝါး’၊ ‘ကြိုးကြား ကြံကာ’၊ ‘ချောင်းချောင်းခေ’၊ ‘မျိုးမြတ်မြင့်’ ဟူသော ဗျည်းတူ
များနှင့် ဗျည်းကွဲများကို တစ်ပါဒခြားစီပုံစံတူသုံး၍ တန်ဆာဆင်ထားသည်မှာ ပုလဲတစ်တန်
သန္တာတစ်တန် သီကုံးထားသည့်အသွင် ပေါ်လွင်နေပါသည်။ ထို့ပြင် ရတု၏အချဉ် ‘လွမ်းလင့်လွန်းလှည့်
လေလိမ့်လော’ဟု ဗျည်းတူသရကွဲ လဗျည်းသံအားလုံး အတူသုံး၍ တန်ဆာဆင်ထားသည်ကို တွေ့ရ
ပါသည်။ စာဆိုသည်ဗျည်းတူတို့ကို တစ်ပါဒခြားတစ်ခါ ပုံစံချ၍ တမင်ရည်ရွယ်ပြီး ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းသည်
ပုံစံတူဗျည်း များရရန် ဟန်လုပ်၍ ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ အနက်ပြည့်သည့်စကားများ ဖြစ်ပါသည်။
ထို့ကြောင့် စာဆို၏တစ်ပါဒခြား ဗျည်းတူအပြိုင်အဖွဲ့များသည် အနက်အဓိပ္ပာယ် အားကောင်းကြောင်း
ဖော်ဆောင်နိုင်သကဲ့သို့ စာဆို၏ဖန်တီးမှု စွမ်းရည်ကောင်းကြောင်းကိုပါ ဖော်ဆောင်နိုင်ပါသည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ မြသွယ်ရောင်လျှံ အစချီ ပိုဒ်စုံရတုသည် အပိုဒ် ၃ ပိုဒ်လုံးတွင် ပါဝင်သော
ပါဒအရေအတွက်နှင့် ကာရန်ယူပုံစနစ် တူညီအောင် ဖွဲ့ဆိုထားသော ကိုယ်တွင်းပြည့် သက်စေ့နက်

သုံးချက်ညီရတု ဖြစ်ပါသည်။ ရတု၌ ဖက်ဆွတ်ပန်းလေးကို ပန်ဆင်ထားသော လှပျိုဖြူလေးသည် ပျိုမြစ်နုနယ်ပုံ၊ အငယ်အလတ်အကြီး အရွယ်သုံးပါးသော ရံရွှေတော်တို့၏ အလယ်၌ စံမြန်းနေသူလေးကို နေဝင်ဆည်းဆာအချိန်၌ တွေ့မြင်ခဲ့ပုံ၊ အရွယ်ရောက်လာလျှင် တောင်ညာစံ ဖြစ်လာမည့်သူဟု သိသော် လည်း အသက်တမျှနှစ်သက်မိပုံ၊ ရွှေစင်ရုပ်ထက် ဆယ်ဆမက လှပလွန်းသော မိန်းမပျိုလေးကို စွဲလမ်းတမ်းတနေရသည်မှာ ကာလကြာမြင့်ပုံတို့ကို ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ဤရတု၏ ပထမပိုဒ်၊ ဒုတိယပိုဒ် နှင့် တတိယပိုဒ်တို့၏ ဖွဲ့စပ်ပုံ တူညီမှု များကို မြင်သာရန် ဘေးတိုက်ယှဉ်ပြရသော်

ပထမပိုဒ် - မြသွယ်ရောင်လျှံ၊ ကုံး၍ပန်လျက်၊ ဝင်းစံကြွေရက်၊ ဖူးသစ်ထွက်သော်၊ အခက်မြတော၊ မြရွက်ထွေ၏၊ ထုတ်ပေဖော်ပြ၊ သွယ်တံလျနှင့်၊ မွှေးမြထုံလွတ်၊ ပန်းဖက်ဆွတ်ကို၊ ချိုးညွတ်ခုပင်၊ ကွမ်းလက်သင်၍၊ ကေရှင်သွယ်မြ၊ ဆင်တိစသည်၊ ညှာမြရွှေရည် အေးဘိသည်။	ဒုတိယပိုဒ် - လှသွယ်ခေါင်စံ၊ သုံးရွှေရံလျက်၊ မင်းစံရွှေညက်၊ ဦးသစ်ခက်သော်၊ အညက်စုဝေ၊ လှညက်ခြေ၏၊ နှုတ်ထွေတော်စ၊ ငယ်သံမြနှင့်၊ မေးရံမြတ်၊ ထွန်းသက်မှတ်ကို၊ ကြိုးလတ်ခုပင်၊ ကျမ်းရက်ငင်၍၊ နေဝင်ဝယ်စ၊ မြင်မိရသည်၊ ခါရဖွေနှင့် ရေးဘိသည်။	တတိယပိုဒ် - မျှရွယ်တောင်ရံ၊ ရုံးတွေ့စံလျက်၊ တင်းသံစေခက်၊ ကြူးနှစ်သက်သော်၊ ပလျက်မြတော၊ မျှသက်ဝေ၏၊ ဟုတ်နေတော်စ၊ ကြယ်ဟန်လှနှင့်၊ သွေးချပုံခတ်၊ ရွှန်းညက်ထွတ်ကို၊ ညှိုးဆွတ်ရှုချင်၊ တမ်းလျက်ကြင်၍၊ ရွှေစင်ဆယ်ဆ၊ ထင်ဘိကြသည်၊ ကာလထွေနှင့် သေးဘိသည်။ ။ (ရွှေသိမ်းမင်း၊ ၂၀၁၆၊ စာ ၉၄၉)
--	--	--

ဟု တွေ့မြင်ရပါသည်။ ဤပိုဒ်စုံရတု၏ အပိုဒ် ၃ ပိုဒ်တွင် ဝါကျ နှစ်ကြောင်းစီ၊ ပါဒ ၁၅ ပါဒစီ၊ စာလုံး ၆၃ လုံး သရသံ ၆၃ သံစီ အညီအမျှ ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ၎င်းထက် ထူးခြားသည်မှာ အပိုဒ် ၃ ပိုဒ်မှ သရသံ ၆၃ သံကို တစ်သံမျှမကျန်အောင် ‘အအယ်အောင်အံ၊ အုံးအေအံအက်၊ အင်းအံ အေအက်၊ အူးအစ်အက်အော်၊ အအက်အုအေ၊ အအက်အေအိ၊ အုတ်အေအော်အ၊ အယ်အံအအင့်၊ အေးအအုံအွတ်၊ အန်းအက်အွတ်အို၊ အိုးအွတ်အုအင်၊ အမ်းအက်အင်အေ၊ အေအင်အယ်အ၊ အင်အိအအိ၊ အာအေအအိ အေးအိအိ’ ဟု ရတု ၃ ပိုဒ်လုံး ဒေါင်လိုက် နဘောထပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအသံဖြစ်ရာ စကားလုံးတို့သည် အသံကာရန် ညီရန်မျှအတွက် အဓိပ္ပာယ်အထူးမရှိဘဲ ရွေးချယ်သုံးထားသည့် စကားလုံးများမဟုတ်ဘဲ အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြည့်ဝသော စကားလှပသော စကားလုံးများကို စနစ်တကျ ရွေးချယ်ဖန်တီးထားသည်မှာ ပို၍ပင် ထူးခြားနေပါသည်။

အထက်ပါ ပိုဒ်စုံရတုသည် တစ်ပိုဒ်နှင့်တစ်ပိုဒ် သရသံများကို ပုံစံတူ အပြိုင်ဖွဲ့ထားသည် သာမက ဝါကျများပါ အပြိုင်ဖွဲ့ထားပါသည်။ ဤပိုဒ်စုံရတု သုံးပိုဒ်စလုံး၏ ပထမဝါကျတို့ကို အလျားလိုက် ဖြန့်ကြည့်ရသော်

မြသွယ်ရောင်လျှံ၊ ကုံး၍ပန်လျက်၊ ဝင်းစံကြွေရက်၊ ဖူးသစ်ထွက်သော်၊ အခက်မြတော၊ မြရွက်ထွေ၏၊
လှသွယ်ခေါင်စံ၊ သုံးရွှေရံလျက်၊ မင်းစံရွှေညက်၊ ဦးသစ်ခက်သော်၊ အညက်စုဝေ၊ လှညက်ခြေ၏၊
မျှရွယ်တောင်ရံ၊ ရုံးတွေ့စံလျက်၊ တင်းသံစေခက်၊ ကြူးနှစ်သက်သော်၊ ပလျက်မြတော၊ မျှသက်ဝေ၏၊

(ရွှေသိမ်းမင်း၊ ၂၀၁၆၊ စာ ၉၄၉)

ဟု တွေ့ရပါသည်။ ဤဝါကျတို့သည် ‘. လျက်၊ သော်၊ ၏။’ ဟု ပုံစံတူ ဝါကျသုံးကြောင်း အပြိုင်ဖွဲ့ထားသည်။ ဤအပြိုင်ဝါကျတို့တွင် ဖက်ဆွတ်ပင်၊ ရွှေနန်းသူနှင့် လုလင်ပျို တို့၏ သာယာတိုးတက်နေသော သဘောချင်းတူညီမှုကိုလည်းကောင်း၊ ဖက်ဆွတ်ပင်နှင့် မိန်းမပျို၊ မိန်းမပျိုနှင့် လုလင်ပျိုတို့ ဆက်စပ်မှုတို့ကိုလည်းကောင်း ပုံစံတူဝါကျသုံးကြိမ် ဆင့်ကာဆင့်ကာ ဖွဲ့စပ် ထားသောကြောင့် လေးနက်ထင်ရှားလာပါသည်။

အထက်ပါ ရတုသုံးပိုဒ်စလုံး၏ ဒုတိယဝါကျတို့ကို အလျားလိုက် ဖြန့်ကြည့်ရသော်
 ‘ထုတ်ပေဖော်ပြ၊ သွယ်တံလျနှင့်၊ မွေးမြူထုံလွတ်၊ ပန်းဖက်ဆွတ်ကို၊ ချိုးညွှတ်ခုပင်၊
 ကွမ်းလက်သင်၍၊ ကေရှင်သွယ်မြ၊ ဆင်တိစသည်၊ ညှာမြရွှေရည် အေးဘိသည်။’
 ‘နှုတ်ထွေတော်စ၊ ငယ်သံမြနှင့်၊ မေးရရုံမြတ်၊ ထွန်းသက်မှတ်ကို၊ ကြိုးလတ်ခုပင်၊ ကျွမ်းရက်ငင်၍၊
 နေဝင်ဝယ်စ၊ မြင်မိရသည်၊ ခါရဖွေနှည် ရေးဘိသည်။’
 ‘ဟုတ်နေတော်စ၊ ကြယ်ဟန်လှနှင့်၊ သွေးချပုံခတ်၊ ရွန်းညက်ထွတ်ကို၊ ညှိုးဆွတ်ရှုချင်၊ တမ်းလျက်
 ကြင်၍၊ ရွှေစင်ဆယ်ဆ၊ ထင်ဘိကြသည်၊ ကာလထွေနှည် သေးဘိသည်။’ (-ယင်း-)

ဟုနှင့်၊ကို၊၍၊သည်၊သည်။ ပုံစံတူ ဝါကျများကို ‘
 တွေ့ရသည်။ ဤဝါကျသုံးကြောင်းသည် ပထမဝါကျသုံးကြောင်း၏ နောက်ကထပ်မံ၍အဓိပ္ပာယ်
 ဆက်စပ်သော ဝါကျများဖြစ်ပါသည်။ ပထမဝါကျ သုံးကြောင်းကဲ့သို့ပင် ဖက်ဆွတ်ပင်နှင့် မိန်းမပျို၊
 မိန်းမပျိုနှင့် လုလင်ပျိုတို့ ဆက်စပ်မှုတို့ကို ပုံစံတူဝါကျသုံးကြိမ် ဆင့်ကာဆင့်ကာ ဖွဲ့စပ်ထားသည်။
 ထို့ကြောင့် အနက်ဆက်စပ်ပြမှုတို့မှာ လေးနက်လာပြီး ရှေ့မျက်နှာစာထုတ်ပြထားသည့် စာဆို၏
 ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့တို့မှာလည်း ပေါ်လွင်ပါသည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ငါးဆူရွှေကြာအစချီ ပဒုမ္မာဆိုနည်း ဧကပိုဒ်ရတု၌ လေးလုံးပါဒ ၂၂ ပါဒနှင့်
 ခုနစ်လုံးအချပါဒ ၁ ပါဒ စုစုပေါင်း ၂၃ ပါဒဖြင့် ဘဒ္ဒကမ္ဘာတွင် ဘုရားငါးဆူပွင့်မည့်အကြောင်းကို
 ဖွဲ့သီထားပါသည်။ ဤရတု၌ ‘ငါး’ ဟူသော အရေအတွက်ပြစကားလုံးကို ပထမပါဒ၏ အစစကားလုံး
 အဖြစ် စတင်ပြီးနောက် တစ်ပါဒခြားတစ်ခါ ပါဒ၏အစ စကားလုံးများအဖြစ် ဖွဲ့ဆိုထားပုံကို

ငါးဆူရွှေကြာ၊ နိမိတ်လာ၍၊
 ငါးဖြာမြွာလျက်၊ တစ်ပင်နက်ဝယ်၊
 ငါးဆက်ဖူးငုံ၊ ပေါ်လတ်တုံက၊
 ငါးစုံသင်္ကန်း၊ ကြိုင်ပျံ့မွန်းကို၊
 ငါးခန်းဘုံနေ၊ ယူတုံလေ၍၊
 ငါးထွေအောင်မြင်၊ ရွှေပလ္လင်ထက်၊
 ငါးအင်ခက်ကျိုင်း၊ နောင်မှီခိုင်းလျက်၊
 ငါးဆိုင်းမာရ်မြောက်၊ ဗောဓိအောက်ဝယ်၊
 ငါးယောက်ထင်ရှား၊ စောဘုရားတို့၊
 ငါးပါးအညီ၊ ဖြစ်တန်သည်ဟု၊

ငါးမည်မိုးနတ်၊ နိမိတ်ဖတ်သည်၊

မချွတ်ကမ္ဘာ ပွင့်ရာသော်။(ရွှေသိမ်းမင်း၊ ၂၀၁၆၊ စာ ၉၄၄)

ဟူ၍တွေ့မြင်ရသည်။ ဤရတုသည် ဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌ ဘုရားငါးဆူ ပွင့်လာမည့်နိမိတ်ဖြင့် ပဒုမ္မာကြာမှ ကြာငါးဖူး ထွက်လာကာ သင်္ကန်းငါးစုံပေါ်လာပြီး ဗြဟ္မာပြည်ငါးဘုံသို့ ရောက်ရှိပုံ၊ ဘုရားလောင်း တို့သည် ဉာဏ်ငါးပါးကိုရရှိ၍ ငါးဖြာသောဗောဓိပင်၌ မာန်ငါးပါးကို အောင်မြင်ကာ ဘုရားငါးဆူ ဖြစ်မည်ပုံကို ငါးပါးသော နတ်ဗြဟ္မာတို့က နိမိတ်ဖတ်ကြောင်းကို ‘ငါး’ ဟူသော စကားလုံးတို့နှင့် တစ်ပါဒခြားတစ်ခါ ပါဒ၏အစ စကားလုံးများအဖြစ် နေရာတူ၊ ပုံစံတူအပြိုင် ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ အရေအတွက်ပြသော ‘ငါး’ စကားလုံးကို ပုံစံတူအပြိုင်ဖွဲ့ဆိုထားသောကြောင့် ဘဒ္ဒကမ္ဘာနှင့် ဘုရားရှင်တို့ ၏ ပွင့်တော်မူပုံအချုပ်မှာ အမှတ်ထင်ထင် သတိပြုမိလာသည်။

စာဆိုရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ချစ်စုံမက်၍အစချီ ပိုဒ်စုံရတုပထမပိုဒ်၌ ချစ်သူမောင်ကို အသက်မက ချစ်မဝနိုင်ပုံကို စာဆိုက

ချစ်စုံမက်၍၊

သက်ထက်ဆယ်ပြန်၊ ချစ်ခြင်းလွန်သား၊

ရဲအားမြောက်ခေါင်၊ ချစ်ဆွေမောင်လျှင်၊

တွင်းချောင်ခန်းကျယ်၊ ချစ်စံပယ်လျက်၊

မပြယ်မေတ္တာ၊ ချစ်တံထွာတည့်၊

မကွာတူကွ၊ ချစ်ကြောင်းစမူ၊

ဘဝလူရွာ၊ ချစ်ခြင်းရာကား၊

သည်သာအထူး၊

ချစ်ဦးအစ၊ မဟုတ်ကြတည့်၊

ချစ်စထပ်မှန်၊ အဖန်ဖန်လျှင်၊

ချစ်ပြန်ရကာ၊ မတ်ကြီးလျာကို၊

နရာဘုန်းထူ၊ - - - -။(ရွှေသိမ်းမင်း၊ ၂၀၁၆၊ စာ ၉၄၅)

ဟု ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ချစ်ကျွမ်းဝင်ခဲ့သည်မှာ ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း ချစ်၍မဝနိုင်အောင် ရှိပုံကို ထင်ရှားရန် ပထမပါဒမှစ၍ တစ်ပါဒကျော်တိုင်းတစ်ခါ ‘ချစ်’ဟူသော စကားလုံးကိုပါဒ၏ ရှေ့ဆုံး စကားလုံးများအဖြစ် ၁၀ ကြိမ် ၁၀ ခါ ပုံစံတူဖန်တီးထားပါသည်။ ချစ်ဟူသော စကားကို ပုံစံတူ ၁၀ ကြိမ် အပြိုင်ဖွဲ့ပြထားခြင်းသည် မိမိအသက်ထက် ဆယ်ပြန်ပို၍ ချစ်မြတ်နိုးသည်ဟူသောအဓိပ္ပာယ်၊ ချစ်၍ မငြီးငွေ့နိုင်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်တို့မှာ အားကောင်းလေးနက်လာသည်။

မိမိက မခွဲနိုင်အောင်ချစ်ရသူသည် တိုင်းဖျားမြို့စွန်သို့ အမှုထမ်းရန် ထွက်ခွာသွားရသဖြင့် ဖြေမဆည်နိုင်အောင် လွမ်းရပုံကို ရတု၏ဒုတိယအပိုဒ်၌

လွမ်းရက်ရေ၍၊
မပြေဗျာပါ၊ လွမ်းခြင်းရာကို၊
မှာလိုက်လျှောက်အံ့၊
လွမ်းလှောက်ကဲလွန်၊ မိုးထိဝန်မျှ၊
အဖန်ဖန်လျှင်၊ လွမ်းပြန်လေလေ၊
စေရေတရူ၊ လွမ်းသစ်ကူက၊
ဆာပူညွတ်ပျောင်း၊ လွမ်းဟောင်းကြီးမြင့်၊
အဆင့်ဆင့်လျှင်၊ လွမ်းခွင့်မနား၊
ဆွေမင်းသားကြောင့်၊
လွမ်းအားထပ်ဧည့်၊ မလောက်လှည့်ဟု၊(၏)
လွမ်းပြည့်ထွေသာ၊ သဝန်စာနှင့်၊(ဝဏ်)
လွမ်းတာမြင့်အောင်၊
သူရပ်ဘောင်ဝေး၊ - - - - -။ (-ယင်း-)

ဟု စီကုံးထားပါသည်။ စာဆိုက 'လွမ်း' ဟူသော စကားလုံးကို တစ်ပါဒခြားတစ်ခါ ပုံစံတူထည့်၍ လွမ်းသံများကို နား၌ကြားပြီး လွမ်းသရုပ်များကို မျက်စိ၌မြင်လာအောင် ၁၀ ကြိမ် ၁၀ ခါ ပုံစံတူ ထပ်၍ အပြိုင်ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထပ်ဆင့်ထပ်ဆင့်တိုး၍ လွမ်းရသည့် ချစ်သူမယ်၏အလွမ်း ခံစားချက်ကို ခံစားလာရပါသည်။

လွမ်းစိတ်ကြောင့် နေမထိထိုင်မသာဖြင့် ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ညှိုးလျရပုံကို ပေါ်လွင်ရန် ရတု၏ တတိယပိုဒ်၌

ညှိုးရော်တ၍၊
ဆွတ်မျှမိန်းမူး၊ ညှိုးပျံ့ပျူးလျက်၊
မယ်ထူးချည်းသာ၊ ညှိုးဗျာပါတည့်၊
ထပ်ခါဆိုတမ်း၊ ညှိုးသမ်းပျောင်းပျ၊
အဆဆလျှင်၊
ညှိုးလျသဏ္ဌာန်၊ ပန်းကြာမွန်လျှင်၊
ညှိုးတန်ပေထိုက်၊ ရေနို့ကံကွာမူ၊(၌)
ညှိုးကာလည်းရှိ၊ နှမ်းခြောက်ဘိသို့၊
ညှိုးရိပန်းတောင်း၊ ဖြစ်ပေရှောင်း၍၊
ညှိုးပျောင်းခေါ်စိုက်၊ မျှော်လိုက်တရူ၊
ညှိုးပူသည်းထောင်း၊ ဆင့်လောင်းချစ်အား၊
လွမ်းလှောက်ပွား၍၊ - - - - -။ ရွှေသိမ်းမင်း၊ ၂၀၁၆၊) စာ ၉၄၇(

ဟု ‘ညှိုး’ဟူသော စကားလုံးကို ရတု၏ ပထမပိုဒ် ဒုတိယပိုဒ်တို့ကဲ့သို့ ပုံစံတူ ၁၀ ကြိမ်ထပ်၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ဤပုံစံတူအဖွဲ့သည်ချစ်မိသည့် အတိုင်းအဆအလျောက် အလွမ်းတို့ထပ်တူ ခံစားရသည်။ ထို့အတူ လွမ်းရသည့် အတိုင်းအဆအလျောက် ကိုယ်စိတ်တို့ ညှိုးလျဗျာပါ ထပ်တူဖြစ်ရသည့် အသွင်ကို ခံစားမိလာပါသည်။ ချစ်၍ လွမ်းရပုံ၊ လွမ်း၍ ညှိုးရပုံ၊ ညှိုး၍ ချစ်အားတိုးရပုံ၊ ချစ်အားတိုး၍ လွမ်းစိတ်ပွားရပုံကို ပေါ်လွင်ရန် ‘ညှိုးပူသည်းထောင်း၊ ဆင့်လောင်းချစ်အား၊ လွမ်းလှောက်ပွား၍’ ဟု ထပ်ဆင့်ဖွဲ့ထားသည့်အတွက် ချစ်၊ လွမ်း၊ ညှိုး ဟူသော စကားလုံး သုံးလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် ဆက်စပ်မှုတို့သည် ပိုမိုလေးနက်လာပါသည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ‘ချစ်စုံမက်၍’ ချီရတု၌ ‘ချစ်၊ လွမ်း၊ ညှိုး’ ဟူသော စကားလုံး သုံးလုံးကို ရတုတွင် လေးလုံးတစ်ပဒကျော် အစစလုံးများအဖြစ် အပြိုင်ဖွဲ့ထားပါသည်။ တစ်ပဒကျော်စီတွင် ချစ်ရခြင်း၊ လွမ်းရခြင်း၊ ညှိုးရခြင်းတို့ကို လေးနက်ထင်ရှားအောင် ‘ချစ်၊ လွမ်း၊ ညှိုး’ ဟူသောအဓိက စကားလုံးသုံးလုံးကို ထပ်ကာကျော့ကာ ရေးဖွဲ့ထားသည့်ရေးဟန်မှာ ထင်ရှားပေါ်လွင်နေပါသည်။

သုံးသပ်ချက်

ဤစာတမ်းသည် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ဖန်တီးမှုတို့ကို လေ့လာ တင်ပြခဲ့ပါသည်။ လေ့လာတင်ပြခဲ့ရာတွင် အပြိုင်အဖွဲ့သဘောတရားများနှင့် ချိန်ထိုး၍ လေ့လာ ထားသော ကျမ်းနှင့် စာတမ်းတို့ကို စာပေလေ့လာဆန်းစစ်ချက် ပြုလုပ်ခဲ့သကဲ့သို့ အပြိုင်အဖွဲ့ သဘောတရားများကိုလည်း ပညာရှင်များ၏ ဖွင့်ဆိုချက်များမှ ထုတ်နုတ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသဘောတရား များနှင့် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်ကို ချိန်ထိုးတိုင်းတာ၍ စာဆို၏ ဖန်တီးမှုစွမ်းရည်ကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ဖန်တီးမှုတို့ကို လေ့လာချက်အရ ဆရာတော်သည် ထိုရတု ၅ ပုဒ်ကို ပုံမှန်ဖွဲ့ရိုးဖွဲ့စဉ် ရတုများနှင့်မတူဘဲ တမင်လက်စွမ်းပြထားသည့် အတွက် စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ ဖန်တီးမှုတို့မှာ အထူးပေါ်လွင်ပါသည်။

၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းတက္ကသိုလ် သုတေသနဂျာနယ်အတွက် တင်သွင်းသော ဒေါက်တာစိုးနိုင် ၏ ‘မြန်မာစကားပုံနှင့် ဆိုရိုးစကားများအတွင်းရှိ ပုံစံတူအပြိုင်အဖွဲ့များ’ စာတမ်းသည် အကြောင်းအရာ ပိုင်း အပြိုင်အဖွဲ့တို့ကို အဓိကထားဖော်ထုတ်ထားပြီး ယခုလေ့လာခဲ့သော စာတမ်းကမူ ပုံသဏ္ဌာန်ပိုင်း ဖန်တီးမှုတို့ကို အဓိကထား လေ့လာထားသည့် ကွာခြားချက် ရှိပါသည်။

၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးတက္ကသိုလ် ပါရဂူဘွဲ့အတွက်တင်သွင်းသော မစိုးစိုးခိုင်၏ ‘ဇော်ဂျီ၏ စာပေများမှ အပြိုင်အဖွဲ့များ လေ့လာချက်’ကျမ်း၌ ဆရာဇော်ဂျီ၏ စကားပြေ၊ ကဗျာများစွာ ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ထားသော်လည်း တမင်လက်စွမ်းပြဖွဲ့ထားသော ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ အပြိုင်အဖွဲ့များ ကဲ့သို့ အနုစိတ်ဖန်တီးထားခြင်းမရှိပါ။ ထိုကျမ်းသည် ဆရာဇော်ဂျီ၏ စကားပြေကဗျာများမှ ရှာဖွေ ဖော်ထုတ် ထားသည့်အတွက် ပုံသဏ္ဌာန်ပိုင်း အပြိုင်အဖွဲ့အစုံကို တင်ပြနိုင်ခဲ့သော်လည်း ဤစာတမ်း၌မူ လေ့လာမှု နယ်ပယ် ကျဉ်းသည့်အတွက် ပုဒ်အပြိုင်အဖွဲ့များမတွေ့ရသဖြင့် တင်ပြနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။

၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် မုံရွာတက္ကသိုလ် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့အတွက်တင်သွင်းသော မအိသန္တာစိုး၏ ‘ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရ၏ ကိုးခန်းပျို့မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ဖန်တီးမှု’ ကျမ်းနှင့် ယခုလေ့လာခဲ့သော စာတမ်းတို့မှ စာဆိုသည် တစ်ပါးတည်းဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်၏ ကိုးခန်းပျို့မှ အပြိုင်အဖွဲ့နှင့် ရတုငယ် ၅ ပုဒ်မှ အပြိုင်အဖွဲ့တို့တွင် ယခုစာတမ်း၌ အလေ့လာခံပြုခဲ့သော ရတု ၅ ပုဒ်မှ အပြိုင်အဖွဲ့တို့သည် ပါဒ အရေအတွက်ပိုမို၍ အပြိုင်အဖွဲ့များပါဝင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော်ကိုးခန်းပျို့သည် အပိုဒ်ရေပေါင်း များစွာ ဖွဲ့ဆိုထားသည့်အတွက် ကျမ်း၌ အပြိုင်အဖွဲ့အစုံကို ဖော်ပြထားသော်လည်း ယခုစာတမ်း၌မူ စကားသံအပြိုင်အဖွဲ့၊ စကားလုံးအပြိုင်အဖွဲ့၊ ဝါကျအပြိုင်အဖွဲ့တို့ကိုသာ အသေးစိတ်ဖော်ပြသုံးသပ် ထားပါသည်။

ဤစာတမ်းသည် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှစာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ဖန်တီးမှုကိုသာ လေ့လာ ခဲ့သော်လည်း ဆရာတော်သည် ရသစာပေတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးရာ၌ စကားလုံးတစ်လုံးကအစ အနက် အဓိပ္ပာယ်အားကောင်းရန်၊ စကားလှရန်၊ အသံသာရန်၊ မျက်စိပသာဒရှိရန်၊ ရွက်ဆိုလျှင် ခွန်အား ရှိရန် စိတ်ကူးဉာဏ်ကောင်းကောင်းနှင့် အသေးစိတ်စဉ်းစားပြီး ရွေးချယ်တတ်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထိုအစွမ်း ကြောင့် စာဆို၏အပြိုင်အဖွဲ့များသည် အနက်အဓိပ္ပာယ်အားကောင်းပြီး စာဆို၏ စိတ်ကြိုက် ဖန်တီးချက် များ အထူးပေါ်လွင်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ‘ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် ရတုများကိုရေးဖွဲ့ရာ၌ အနက် အဓိပ္ပာယ်အားကောင်းသော ထူးခြားဆန်းသစ်သည့် အပြိုင်အဖွဲ့များဖြင့် စာဆိုစွမ်းရည် ပေါ်လွင်အောင် ဖန်တီးရေးဖွဲ့လေ့ ရှိပါသည်’ ဟု အဆိုပြုထားသည်ကို မှန်ကန်သည်ဟု အတည်ပြုနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ဖန်တီးမှုကို လေ့လာ တင်ပြထားပါသည်။ လေ့လာချက်အရ စာဆို၏ရတုများမှ အပြိုင်အဖွဲ့များသည် အနက်အဓိပ္ပာယ် အားကောင်းမှု၊ စိတ်ကူးဉာဏ်ပေါ်မှု ရှိပါသည်။ ဤစာတမ်း၌ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ရတု ၅ ပုဒ်မှ စာဆို၏ အပြိုင်အဖွဲ့ဖန်တီးမှုကိုသာ လေ့လာခဲ့သည့်အတွက် ဆရာတော်၏အခြားသော ကဗျာများ၊ အခြားစာဆို တို့၏ ကဗျာများကို သီးသန့်ဖြစ်စေ၊ နှိုင်းယှဉ်၍ဖြစ်စေ ဤနည်းလမ်းနှင့် ဆက်လက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)။ (၂၀၁၁)။ **ရေးဟန်ပညာနိဒါန်း**။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုစာအုပ်တိုက်။
- ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)။ (၂၀၁၈)။ **စာပေသမုဒ္ဒရာ၌ လက်ပစ်ကူးခြင်း** (တ ကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ ဖူးပွင့်ဝေစာအုပ်တိုက်။
- ဇော်ဂျီနှင့် မင်းသုဝဏ်။ (၂၀၁၅)။ **စာပေလောက**။ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီစာအုပ်တိုက်။
- ဖေမောင်တင်၊ ဦး။ (၁၉၅၁)။ **မြန်မာဝါကျဖွဲ့ထုံးကျမ်း**။ ရန်ကုန်၊ ဘာသာပြန်စာပေအသင်း။
- ဖေမောင်တင်၊ ဦး။ (၂၀၁၃)။ **မြန်မာစာပေသမိုင်း** (ဒုတိယ ကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့် စာအုပ်တိုက်။
- ဘသောင်း၊ ဗိုလ်မှူး။ (၂၀၀၂)။ **စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိ** (ပဉ် ကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာပေ။
- မျိုးသန့်။ (၂၀၁၉)။ **ခေတ်ပေါ်ကဗျာများနှင့် စိမ်းစိုသောလမ်းကလေး** (ဒု ကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ နှစ်ကာလများစာပေ။

မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၂၀၁၆)။ *မြန်မာသဒ္ဒါ* (တ ကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

ရွှေသိမ်းမင်း၊ ကို(စုစည်းသူ)။ (၂၀၁၆)။ *မြန်မာမင်းများလက်ထက်ရတုများ* (တတိယအုပ်)။ ရန်ကုန်၊ ပန်းချေပြည်
စာအုပ်တိုက်။

သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာနှင့်ရဋ္ဌသာရ၊ ရှင်မဟာ။ (၁၉၆၅)။ *တန်တားဦးတည် မင်္ဂလာစေတီမော်ကွန်း နှစ်စောင်တွဲ*။ ရန်ကုန်၊
ဟံသာဝတီစာအုပ်တိုက်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

<https://www.dictionary.cambridge.org>

<https://www.oxfordlearnerdictionary.com>

Morner, Kathleen and Rausch, Relph. (1998). *NTC's Dictionary of literary Terms*. New Delhi: Publised Vinod
Vasishthr for viva Books Private Limited.

နောက်ဆက်တွဲ ကိုးကားသည့် ကောက်နုတ်ချက် မူရင်း

စဉ်	ကိုးကားသည့် ကောက်နုတ်ချက်များ	ကိုးကားသည့် စာမျက်နှာ
၁	The use of matching sentence structure phrases or longerparts so as to balance ideas of equal importance. (https://www.dictionary.cambridge.org)	၃
၂	The state of being similar; a similar feature. (https://www.oxfordlearnerdictionary.com)	၃
၃	The technique of showing that words, phrases, clauses or large structures are comparable in content and importance by placing then side by side and making then similar in form. (Moner & Rausch, 1998, 161)	၃